

Recensie: Marja Schouten

Ivo van Woerden: 'Undercover in de ouderenzorg' Dagboek van een bejaardenbroeder Uitgeverij Maarten Muntinga, Amsterdam 2010 ISBN 9789058315427 (Ouderenzorg/AG/1) Zie ook: www.centralpoint.nl

Soort boek/Stijl/Aandoening: Een journalistiek verslag over de ouderenzorg. Maar al te vaak horen we dat het 'rommelt in de zorg'. Er komen steeds meer ouderen die hulp nodig hebben, en steeds minder mensen die dat willen bieden. Hoe gaat het er echt aan toe, hoe komt het en kan het ook anders? Om die vragen te kunnen beantwoorden ging journalist en verpleegkundige Ivo van Woerden in de zomer van 2010 aan de slag als freelance bejaardenbroeder in diverse Rotterdamse verzorgingshuizen. Van Woerden heeft een vlotte pen. Met open en liefdevolle blik registreert hij wat hij tegenkomt in de ouderenzorg.

Over de schrijver: Ivo van Woerden (1979) is sinds juni 2010 redacteur bij *HP/DeTIJD*. Daarvoor werkte hij als freelancejournalist voor o.a. *De Volkskrant*, *Algemeen Dagblad*, *Revu*, *Viva*. *Vrij Nederland* en *De Morgen*.

Korte beschrijving: Een verhaal van schrijnend tekort aan personeel, aangekoekte luiers, ondoordachte investeringen, gebrek aan communicatie en administratieve chaos. Bijna nooit wordt gewerkt met het aantal personeelsleden dat minimaal is vereist om goede zorg te kunnen verlenen. Invalkrachten die de bewoners nooit eerder hebben gezien, worden met een vaag schema het diepe in gegooid met alle gevolgen van dien.

Voor een nieuw gebouw is bijvoorbeeld wel geld – dat komt immers uit een ander potje – maar voor extra handen aan het bed moet uit een ander vaatje worden getapt. En dat is leeg.

Regelmatig worden bewoners na het avondeten om 17.00 uur (hoogzomer!) met 'inco' (incontinentieluier) en al in bed gestopt. Worden ze onrustig, krijgen ze een pil. Is meneer of mevrouw nog steeds 'lastig', wordt hij/zij 'gefixeerd', een nette term voor vastbinden.

Ook de toiletrondes zijn mensonterend. Bewoners worden vaak de hele nacht aan hun lot overgelaten, rottend in hun uitwerpselen. Wie zou niet in een dip raken, of agressief worden?

Het personeel is vooral bezig met poepruimen. Je moet welhaast een heilige zijn om dit werk vol te houden. Het ziekteverzuim is dan ook groot.

Bijna hilarisch – als het niet zo treurig zou zijn – is het verhaal van een inzamelingsactie van Paul van Vliet, hoe goed bedoeld ook. Op iedere afdeling een nieuw Parkerbad. 'Beleving is belangrijk in het leven van cliënten met psychogeriatrische klachten,' luide de wervende tekst. De baden waren geplaatst, en de bewoners stonden in de rij, maar er was geen personeel om hen in bad te helpen. De baden bleven ongebruikt, nu staat het stof erop.

Maar het is niet alleen kommer en kwel, het is ook een verhaal van mensen die door dik en dun dit werk blijven doen. Wat mij betreft verdienen ze allemaal een lintje, inclusief de schrijver van het boek.

Wat viel op: Dat het ook anders kan, bewijst De Herbergier, een initiatief van De Drie Notenbomen, een organisatie die zich inzet om de zorg beter, goedkoper en leuker te maken. De Drie Notenbomen is bekend van de Thomashuizen, die

worden gerund door (echt)paren die in huis zorg bieden aan acht volwassenen met een verstandelijke beperking.

Kitty de Rooy, bewoonster: 'Mijn kamer is zo groot als een balzaal, ik mag mijn hondje Binky hebben en als mensen willen logeren, leg ik een luchtbed op de grond.' Als Kitty wil uitslapen, kan dat. Als ze buiten een ommetje wil maken, gaat er iemand mee. Een wijntje? Geen probleem. Kitty betaalt hier niet de hoofdprijs voor. Haar AOW en gedeelte van haar pensioen gaan op aan het appartement... en via een persoonsgebonden budget betaalt ze de zorg van De Herbergier.

Tot slot een aantal interviews o.a. met Jan Hamers en Erik Scherder. Zij doen aanbevelingen voor een cultuuromslag, waardoor de bewoner minder afhankelijk wordt gemaakt: betrek hem bij het huishouden, laat hem meer en vrijer bewegen, vermijd zoveel mogelijk het gebruik van onrustmedicatie en fixeermiddelen.

Laten we hopen dat Den Haag niet alleen de oren, maar ook de kraan open zet.

Citaten: Pag.76 'Getverdemme'

'Fack,'klinkt het over de gang. Fack, fack, fack!'

Er klinkt gejammer tussen het getier door.

Ik ga kijken. Het is Martin, die bij een mevrouw in de badkamer staat en zijn voet en slipper onder de kraan houdt, 'Melk over mijn voet. Getverdemme,' zegt hij. 'En ze blijft maar bellen omdat ze pijn heeft.'

Hij heeft het over de jammerende bewoonster. Huilt ze omdat ze pijn heeft, of omdat ze schrikt van zijn geschreeuw?

Pag. 101: 'De volgende dame die ik naar bed wil brengen, slaat me in de badkamer in mijn gezicht. "Waar is dat goed voor?" vraag ik met gloeiende wang. Ze zegt niets en laat zich verder helpen.

Manuela komt langs. "Heeft ze je geslagen? Dat doet ze altijd." Bedankt voor de waarschuwing.

De volgende ligt op zijn kamer in foetushouding. Om hem heen tekent zich een enorme natte plek af: urine...Als ik zijn luier afdoe, zit er een gigantische aangekoekte, luiervormige drol van zijn navel tot aan zijn stuit. De ontlasting zit in zijn schaamhaar, om zijn geslachtsdeel, overal... Als hij eindelijk schoon is, leg ik hem op bed.

Tijd om Mariska te bellen: ...Ik vertel over de luiervormige bruine plak.

Mariska lacht. "Geen kip-saté eten vanavond."

Pag.102: 'Er is weliswaar geïnvesteerd in een prachtig pand.... Maar er blijkt keer op keer te weinig geschoold personeel beschikbaar om die zorg uit te kunnen voeren. Wat is dit nieuwe gebouw dan waard? Het blijft uiteindelijk toch weer een kwestie van duwen, sjouwen, tillen en trekken om na acht uur afgedraaid naar huis te gaan.'

Recensies: Huiveringwekkend, indringend. Maar ook een hoopvol boek.' Stella Braam, auteur van *'Ik heb Alzheimer'*